

Stellar Organics

Figuur 1: Het logo van Stellar © Stellar Organics

Inhoudsopgave

1. Stellar.....	2
2. Oogst.....	8
3. Zuid-Afrika.....	11

1. Stellar

Belangrijkste feiten

Stellar exporteert wijn en tafeldruiven.

De wijnfabriek bevindt zich in Trawal, op de westkaap van Zuid-Afrika.

De missie van Stellar is de waarde van onderwijs, een gezonde levensstijl en een positieve arbeidsethos promoten en uitbreiden naar de omringende gemeenschap.

Bij Stellar werken ongeveer 200 mensen in vaste dienst.

Algemeen

Stellar bestaat uit twee ondernemingen: Stellar Farming: een groep boerderijen waarop tafel- en wijndruiven worden verbouwd en Stellar Winery: een wijnmakerij. Beide ondernemingen zijn verenigd onder de naam Stellar Agri. Stellar wordt geleid door de gebroeders Rossouw en is begonnen in 1998.

De wijnmakerij staat in Trawal, op de westkaap van Zuid-Afrika, zo'n 275 kilometer ten noorden van Kaapstad. Rond de wijnmakerij bevinden zich drie boerderijen met in totaal zo'n 60 hectare land. Het is een gebied met een warm en vrij droog klimaat. Landbouw is alleen mogelijk door de aanleg van irrigatiekanalen.

Figuur 2: De wijnmakerij en wijnkelder © Stellar Organics

Bij Stellar Farming werken 30 mensen in vaste dienst. In de drukke zomermaanden helpen zo'n 90 extra mensen met snoeien en plukken. Bij Stellar Winery werken zo'n 70 mensen. Van december tot en met maart zijn er extra seizoenswerkers die helpen met het verpakken van de druiven. In totaal verwerkt de wijnmakerij druiven van 10 boerderijen. Per boerderij werken zo'n drie tot 20 mensen. Twee boerderijen verbouwen tafeldruiven.

De wijn van Stellar is biologisch en deels zonder toegevoegd sulfiet. De boeren en medewerkers zijn mede-eigenaar van het bedrijf.

Missie

De missie van Stellar is de waarde van onderwijs, een gezonde levensstijl, een positieve arbeidsethos en een respectvolle omgang met de medewerkers promoten en uitbreiden naar de omringende gemeenschap door zelf het goede voorbeeld te geven.

Geschiedenis

- 1998: Na een aantal experimenten met tafeldruiven besluiten de gebroeders Rossouw over te schakelen op de teelt van wijndruiven en de wijnproductie.

Eerder hadden ze een groentebedrijf in Trawal. Na een

Figuur 3: De medewerkers van Stellar Winery © Stellar Organics

busongeluk waarbij 50 werknemers en één van de broers om het leven kwamen, besluiten ze hiermee te stoppen. Bij deze beslissing speelden het jachtige bestaan, de grote afstanden voor het transport van groenten en de situatie in het land mee. Ze experimenteren met verschillende projecten en producten en komen uiteindelijk uit bij de wijnproductie.

- 2003: De productie van tafeldruiven wordt fairtrade gecertificeerd.
- 2004: de productie van wijndruiven wordt fairtrade gecertificeerd. Dit is een primeur in Zuid-Afrika.
- 2006: De Stellar Empowerment Trust wordt opgericht zodat men kan beginnen met het herinrichten van de structuur van het bedrijf. Hierbij wordt een deel van de aandelen overgedragen aan de werknemers.

Belangrijkste feiten

*De medewerkers van Stellar krijgen een leefbaar loon,
toegang tot gezondheidszorg en sociale diensten.*

*Een fairtrade toeslag die wordt besteed aan educatie voor kinderen en volwassenen
en het opknappen van de huizen van de medewerkers*

*Stellar biedt haar medewerkers de kans zich te ontwikkelen op andere gebieden dan de landbouw,
bijvoorbeeld bij het werken aan de bedrijfskrant.*

*Stellar is gedeeltelijk in handen van de boeren en werknemers.
Hiermee krijgt de zwarte bevolking economisch meer inspraak.*

Leefbaar loon

Sommige medewerkers van Stellar werkten eerst bij andere boerderijen of bedrijven in de omgeving, anderen waren werkloos. Bij Stellar krijgen zij een leefbaar loon, de mogelijkheid aanvullende educatie en trainingen te volgen en toegang tot gezondheidszorg en sociale diensten.

De Joint Body zorgt voor het contact tussen de medewerkers en het management. Het bestaat uit 12 medewerkers die democratisch door alle medewerkers gekozen zijn. Het belangrijkste doel van de Joint Body is het bewerkstelligen van een betere economische, financiële en sociale positie voor de medewerkers. De Joint Body bestaat uit

Figuur 4: Het computerlokaal van de school in Trawal © Stellar Organics verschillende commissies met elk hun eigen werkterrein. Zo is er een commissie gezondheid, een commissie medewerkers (die gaat over werkuren en veiligheid), en een commissie buurt.

Stellar biedt haar medewerkers de kans om zich te ontwikkelen en niet alleen op het gebied van landbouw. Een voorbeeld hiervan is de bedrijfskrant van Stellar: de Stellar Star. Hiermee communiceert de Joint Body met het personeelsbestand. Twee werknemers hebben een journalistieke training gevolgd om deze krant te kunnen produceren.

Bij Stellar Winery is 26% van de aandelen in handen van de werknemers. Bij Stellar Farming is dit 40%. Het is de bedoeling dat dit percentage in de toekomst nog omhooggaat. Van Stellar Agri is 50% in handen van de werknemers. Ook bij de nieuwe stukken grond die aangekocht worden, is men bezig met de overdracht van aandelen aan de werknemers. Hiermee krijgt de zwarte- en kleurlingenbevolking economisch meer inspraak.

Figuur 5: Kinderen op het schoolplein © Stellar Organics

Fairtrade toeslag

Naast een eerlijke prijs voor hun producten krijgen de boeren nog een fairtrade toeslag. De Stellar Empowerment Trust beheert deze toeslag. Het bestaat uit de 12 medewerkers van de Joint Body en vijf mensen van het managementteam. De boerderijen waar Stellar de druiven van afneemt, hebben elk een eigen Empowerment Trust. Ideeën voor projecten komen van de medewerkers. Wanneer een bepaald project is uitgekozen, wordt er samen met het management overlegd over de middelen en de uitvoering hiervan. De Joint Body zorgt vervolgens voor de uitvoering van de projecten.

De fairtrade toeslag is tot nu toe gebruikt voor:

- **educatie voor kinderen.** In Trawal is een basisschool waar een honderdtal kinderen uit de lokale boerengemeenschap naar school gaat. De basisschool heeft een computerlokaal met een flink aantal computers. Recent is er een crèche gebouwd en de docenten hebben les gehad in de vroege ontwikkeling van kinderen. Naast de school is een biologische wijngaard aangeplant die de kinderen alles leert over boeren en de wijnbouw. De wijn van deze druiven wordt verkocht als een speciale limited edition. De opbrengst gaat naar de school en Stellar Empowerment Trust.

Figuur 6: Een klaslokaal van de school in Trawal © Stellar Organics

- *educatie voor volwassenen.* Er is een trainingscentrum opgezet waar onderwijs wordt gegeven aan volwassenen die hun school niet hebben kunnen afmaken. Ook worden er computerlessen georganiseerd. Hiervoor zijn acht laptops aangeschaft.
- *de aanleg van een moestuin: The Stellar Fairtrade Workers Trust Vegetable Garden.* Deze moestuin geeft de medewerkers en de mensen in de dorpen rond Trawal een continu aanbod van verse, biologisch geteelde groenten. De opbrengst wordt geïnvesteerd in de opvoeding van de kinderen.
- *de aanleg van faciliteiten voor de medewerkers: een kantine en een ruimte om te rusten.* Ook hebben de medewerkers allemaal de beschikking gekregen over een persoonlijke kluis.
- *het opknappen van de huizen van de medewerkers: een groot aantal huizen is opnieuw geverfd en de ramen zijn gerepareerd. Om de tuinen zijn hekken geplaatst. De inwoners hebben hierdoor meer privacy en kunnen hun eigen groenten verbouwen.*
- *het opzetten van een voetbalteam: Stellar United.* Hiervoor is een voetbalveld gemaakt. Dit heeft omringende boerderijen geïnspireerd om ook een voetbalteam op te zetten. Acht van deze teams spelen inmiddels in een lokale competitie.

Figuur 7: Het voetbalteam Stellar United © Stellar Organics.

Toekomst

Projecten die men in de toekomst (mede) door de fairtrade toeslag wil realiseren:

- *De aanschaf van een bus:* deze zal worden gebruikt om de seizoenswerkers van en naar hun werk te vervoeren. Nu moeten zij nog gebruik maken van een truck: niet heel comfortabel en koud in de winter. Deze bus kan ook dienst doen bij schoolreisjes.
- *Extra cursussen in het trainingscentrum o.a in koken en naaien.*
- *Professionele hulp in de crèche*
- *Het voetbalveld is al aangelegd maar er ontbreekt nog een tribune voor het publiek. Ook moeten er in de toekomst nog kleedkamers komen.*

Een grote droom is het opzetten van een community centre ter nagedachtenis aan Maria Malan, een geliefd en inspirerend medewerker die in April 2010 is gestorven. Dit moet een multifunctioneel gebouw worden met een mediaruimte en zalen waar conferenties, trouwerijen, workshops en andere

bijeenkomsten kunnen plaatsvinden. Uiteindelijk moet het gebouw zoveel inkomsten genereren dat het kan blijven staan en de gemeenschap nog extra inkomsten oplevert.

Figuur 8: Blik op de wijngaarden en wijnmakerij © Stellar Organics

Wist je dat...

Stellar in het begin een wijnkelder zonder dak had?.

*Één van de wijnmakers zat hier eens te bellen,
terwijl hij de ondertussen de sterrenhemel bewonderde.*

*Toen één van de directeuren hem vond,
was hij erg onder de indruk van het prachtige sterrenschouwspel.
Hij zei: Just look at this stellar performance!*

Hiermee was de naam van het bedrijf geboren.

2. De oogst

Belangrijkste feiten

Stellar verwerkt druiven van tien boerderijen in de omgeving tot wijn.

De boerderijen worden op een zo natuurlijk mogelijke manier gerund.

*Er wordt zoveel mogelijk met de hand geplukt
en er worden weinig tot geen bestrijdingsmiddelen gebruikt.*

*Bijzonder aan Stellar is dat zij als één van de weinige wijnmakers ter wereld wijnen zonder
toegevoegd sulfiet produceert.*

Stellar verwerkt druiven van tien boerderijen in de buurt tot wijn. Deze boerderijen worden op een zo natuurlijk mogelijke manier gerund. Voor de bestrijding van slakken worden in de wijngaarden bijvoorbeeld Indiaanse eenden gehouden. Omdat er weinig tot geen bestrijdingsmiddelen worden gebruikt komen er in de wijngaarden vele soorten insecten en wormen voor, die in andere wijngaarden verdwenen zijn.. Een van deze insecten is het vuurvliegje. Om deze reden heeft Stellar het merk 'Firefly' (vuurvliegje) in het leven geroepen.

Figuur 9: Een groep Indiaanse eenden in de wijngaard. Zij helpen bij de bestrijding van slakken.
© Stellar Organics

Er wordt zoveel mogelijk met de hand geplukt. De druiven worden alleen machinaal geoogst in gebieden waar niet genoeg plukkers te vinden zijn, of waar de druiven door bedreigende weersomstandigheden zo snel mogelijk moeten worden geoogst. De wijnboer bepaalt het moment waarop de pluk begint.

Figuur 10: Een medewerker in de wijngaard © Stellar Organics

Wanneer de druiven van het land komen, worden zij afgekoeld tot nul graden, in dezelfde ruimte waar de tafeldruiven worden gekoeld. Door deze lage temperaturen krijgen bacteriën, schimmels en wilde gisten geen kans en hoeft er geen sulfiet aan de wijnen te worden toegevoegd. De machinale oogst van druiven vindt plaats in de vroege ochtend, wanneer de druiven op hun koelst zijn. Zonodig worden ook zij nog extra gekoeld.

Figuur 11: Medewerkers in de wijnmakerij controleren en selecteren de druiven © Stellar Organics

Wanneer de druiven gekoeld zijn, worden zij geperst en vervolgens overgepompt naar een gistvat. Hier vindt de gisting plaats, de kern van de wijnbereiding. Voor een uitgebreidere uitleg over wijnbereiding zie het document: Van druif tot wijn.

Wijnen zonder toegevoegd sulfiet

Stellar is één van de weinige wijnmakerijen in de wereld waar wijnen worden gemaakt zonder toegevoegd sulfiet. Zij is momenteel wereldwijd marktleider op dit gebied. Sulfiet wordt normaal toegevoegd aan de wijn om bacteriën, schimmels en wilde gisten te doden. Het werkt bovendien als antioxidant. Wijnen zonder toegevoegd sulfiet zijn vrij zeldzaam. Door de moderne technieken en apparatuur is het toevoegen van sulfiet tegenwoordig echter minder noodzakelijk. Wijnkelders zijn een stuk hygiënischer dan vroeger, mede door het gebruik van roestvrij staal dat makkelijk schoon te maken is. Ook een goede selectie van de druiven in de wijngaard, zodat alleen het beste fruit met de juiste rijpheid wordt geplukt, maakt het toevoegen van grote hoeveelheden sulfiet grotendeels overbodig.

Een criterium van biologische wijnen is dat ze geen conserveringsmiddelen bevatten. Toch worden de meeste biologische wijnen geproduceerd met toegevoegd sulfiet. Dit tast de geloofwaardigheid van biologische wijnen aan.

Stellar is om deze reden in 2004 begonnen met het maken van wijnen zonder toegevoegd sulfiet. Dit is een succes gebleken: de behoefte van consumenten aan wijn zonder toegevoegd sulfiet is groot. De wijnen hebben een transparantere smaak en een mooiere en meer heldere kleur.

Het wel of niet toevoegen van sulfiet heeft geen invloed op de houdbaarheid van de wijnen. Vroeger was het toevoegen van sulfiet nodig bij het bottelen om de wijn steriel te houden. De geavanceerde apparatuur waarmee wijn tegenwoordig wordt gebotteld trekt de flessen vacuüm, waardoor ook hier geen toegevoegd sulfiet meer nodig is.

Niet alle wijnen zijn geschikte kandidaten voor productie zonder toegevoegd sulfiet. Stellar is hiermee ook nog aan het experimenteren.

Figuur 12: De druiven gaan in de pers © Stellar Organics

3. Zuid-Afrika

Belangrijkste feiten

Ligging: Afrika

Hoofdstad: Pretoria

Oppervlakte: 29 keer Nederland

Aantal inwoners: 49 miljoen

Religie: christendom (76%) in combinatie met natuurgodsdiensten

Taal: 11 officiële talen, o.a. Afrikaans en Engels.

Nationale feestdag: 27 april

Figuur 13: Kaarten van Afrika en Zuid-Afrika © Central Intelligence Agency

Geografie:

Ligging	het uiterste zuiden van Afrika
Oppervlakte	1,219.090 km ²
Landschap	hoogvlaktes in het binnenland omringd door ruige heuvels en een smalle kustvlakte
Klimaat	gematigd subtropisch
Bedreigingen	droogte en woestijnvorming, vervuiling van de rivieren, luchtverontreiniging ten gevolge van zure regen en bodemerosie

Demografie:

Aantal inwoners (schatting 2011)	49,004.031
0-14 jaar	28,5%
15-64 jaar	66%
65+	6%
Etnische groepen (2001)	zwarte Afrikanen 79%, witte Afrikanen 10%, gekleurd 9%, Aziatisch, 2,5%
Stedelijke bevolking (2010)	62%
Stedelijke groei (schatting 2010-2015)	1,2%
Geboortecijfer (schatting 2011)	2,3 kinderen per vrouw
Talen	11 officiële talen o.a. IsiZulu, IsiXhosa, Afrikaans en Engels
Religie (2001)	christendom 76%, hindoeïsme, islam en jodendom
Nationale feestdag	27 april Herdenking van de eerste democratische verkiezingen op 27 april 1994

Gezondheid:

Gemiddelde levensverwachting mannen (2011)	48 jaar
vrouwen	50 jaar
Zuigelingensterfte (schatting 2011)	43 per 1000
Verzorgingsgebied per dokter (2002)	1 dokter per 1428 inwoners
Nederland (2007)	1 dokter per 250 inwoners
Moedersterfte (2000)	230 per 100.000 geboortes

Onderwijs:

Alfabetiseringsgraad (2007)	86,4% (mannen 87%, vrouwen 85,7%)
Schooljaren (2004)	13 jaar (jongens en meisjes)
Percentage kinderen dat naar de basisschool gaat (1998-2004)	89% (jongens en meisjes)

Economie:

Werkloosheid (2010)	23,3%
Bevolkingspercentage dat leeft onder de armoedegrens (\$1,25 per dag) (2000-2006)	26,2%
Beroepsbevolking (2010)	17,3 miljoen
Agrarische sector (2007)	9%
Industrie	26%
dienstverlening	65%
Munt	rand
Internetgebruikers (2009)	bijna 4,5 miljoen
Mobieltjes (2009)	bijna 46,5 miljoen (ongeveer 1 per persoon)

Landbouwproducten	<i>o.a. suiker, mais en citrussen</i>
Grondstoffen	<i>o.a. goud, platina, chroom en ijzererts</i>
Industrieën	<i>mijnbouw, metaalbewerking, textiel en auto-assemblage</i>

Wist je dat...

De vlag van Zuid-Afrika de enige vlag is met 6 verschillende kleuren?

Zuid-Afrika 3 hoofdsteden heeft: Kaapstad, Bloemfontein en Pretoria?

*In Kaapstad zetelt het parlement, in Pretoria de regering
en in Bloemfontein het hoogste rechtscollege*

De Y staat voor de convergentie naar één verenigde natie?

Zwart, geel en groen zijn de kleuren van het Nationaal Afrikaans congres

*Rood, wit en blauw de kleuren van de Nederlandse en Engelse vlag
die in de koloniale tijd over Zuid-Afrika heersten*

*Officieel hebben de kleuren geen officiële betekenis,
maar officieus wordt er wel degelijk betekenis aan toegekend:*

rood staat voor het bloed

blauw voor de lucht en de oceaan

groen voor het land

geel voor de natuurlijke rijkdommen

zwart symboliseert de zwarte Afrikanen

wit de witte Afrikanen

